

JOURNAL OF EMERGING TECHNOLOGIES AND INNOVATIVE RESEARCH (JETIR)

An International Scholarly Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆ

ಡಾ. ಹಣಮಂತ ಬಿ. ಮೇಲಕೇರಿ

ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ,

ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಲಬುರಗಿ

ನಾವು ಆಡುವ ಭಾಷೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾವು ವ್ಯಾಕರಣವೆ ನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆ ಮೊದಲು ನಚಿತರ ವ್ಯಾಕರಣ ಭಾಷೆಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ವೆನ್ನಬಹುದು. ವ್ಯಾಕರಣದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ರೂಪಗೊಂಡವು ಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದು ವಸ್ತು, ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವ ಪದ ಪಂಜಾ ವಾಚಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಜ್ಞಾವಾಚಕಗಳ, ಸಂಖ್ಯೆ ಸಾವಿರಾರು. ಈ ಸಂಜ್ಞಾವಾಚಕಗಳ ಅರ್ಥ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಣ್ಣು ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ ಕನ್ನಡಿಗನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲದು. ಅನ್ಯರಿಗೆ ಇದು ಅರ್ಥರಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಸ್ತು, ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸ್ಥಳ, ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣ ಪಶು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದಕ್ಕೆ ನಾಮಪದ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅಂಕಿತನಾಮ ರೂಢನಾಮ, ಅನ್ವರ್ಥ ನಾಮಗಳೆಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಅಂಕಿತನಾಮವನ್ನು ಪಡೆದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸ್ಥಳ, ವಸ್ತುಗಳು ಹೇರಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತಲೆದೋರಿ ಅಂಕಿತನಾಮ ರೂಢನಾಮ ವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಅಭಿದಾನ ಪ್ರಾಯಶಃ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಸಚಿಜ್ಞಾವಾಚಕಗಳ ಬಳಕೆ ಯಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇವು ಅಮೂರ್ತವಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಸಂಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಾಗಬಹುದು. ಮೇಲಾಗಿ ಕೇವಲ ಸಂಜ್ಞೆಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಹಾರ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೊಂದಲದ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸ್ಥಳ, ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ನೀಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಸರುಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಅನಿವಾರ್ಯಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಒಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಪರವೃದ್ಧಿಯವಲ್ಲ. ನಾಮಕರಣಗೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ, ವಸ್ತು, ಸ್ಥಳಗಳ ಅಭಿರುಚಿ, ಮನೋಧರ್ಮ, ಪರಿಸರ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಸ್ವರೂಪಾದಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಹೆಸರುಗಳು ಧರಿಸಿರುತ್ತವೆಮುಖ್ಯವಾದುದು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ನಾವು ನೀಡುವ ಹೆಸರುಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅಭಿಲಾಷೆ, ಕಾಲ, ಅಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ವಸ್ತುವಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಸವರೂಪ, ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಬಲ್ಲದು, ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಧೈಯ-ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಕೂಡಾ ಹೀಗೆಯೇ ಜನ್ಮತಾಳಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಇತರೆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆನಿಸಬಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡವನು ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಳ ವಿವರವು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಹುಟ್ಟಿನ ಮರೆಯಲ್ಲಿನ ರಹಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಅರ್ಥಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ವ್ಯಾಕರಣಾಧಾರಿತ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಕ್ರಮ :

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ *Parts of speech* ಎಂದು ಎಂಟು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದ (*Noun*) ವೆಂಬ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ನಾಮಪದಗಳಲ್ಲಿ *Common Noun* (ರೂಢನಾಮ) *Proper Noun* (ಅಂಕಿತನಾಮ) *Denominative Noun* (ಅನರ್ಥನಾಮ) *Abstract Noun* (ಭಾವನಾಮ) ಮತ್ತು *Collective Noun* (ಸಂಘನಾಮ) ಎಂದು ಐದು ಉಪಭಾಗಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ ಅಂಕಿತನಾಮ (*Proper Noun*) ಎಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಯಾವ ವ್ಯಾಕರಣವೂ ಭಾಷೆಯ ವಿವರಣೆ ವಿಧಾಯಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾರಂಪರಿಕ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕಿಂತ ಪದಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ರಚನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿ (*Structural Vid*) ಯಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪದಗಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದನ್ನು ಕುರಿತು, ಅವುಗಳ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅಕೃತಿಮಾಶಾಸ್ತ್ರ (*Morphology*) ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯೇ ಇದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಭಾಷಿಕ ರೂಪ ಹೊಂದಿದವುಗಳು ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಧಾನವು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರರು ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪು ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರು. ಪಾಣಿನಿಯು ತನ್ನ ೪೦೦೦ ಸೂತ್ರಗಳ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಾಮಗಳನ್ನು ಗಣಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವನು ಚಂದ್ರಗೋಮಿಯು (ಕ್ರಿ.ಶ. ಸು. ೪೨೦.) ನಾಮಗಳನ್ನು ಪಾಣಿನಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಚಂದ್ರ ವ್ಯಾಕರಣದ ಗಣಪಾಠದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ವೈಯಾಕರಣಿಗಳು ಪದಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಾತಿ, ದ್ರವ್ಯ, ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಗುಣ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆನಂತರದ ವ್ಯಾಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ರೂಢ, ಅನ್ವರ್ಥ ಮತ್ತು ಅಂಕಿತನಾಮಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತನಾಮಗಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಅಮರಸಿಂಹನು ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನಕೋಶಕಾರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನ ನಾಮ ಲಿಂಗಾನುಶಾಸನ (ಅಮರಕೋಶ)ದಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಭೌಮಪಾತಾಲೀಯವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿರುವನು. ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಆಯಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಭೌಮವರ್ಗದ ಪುರೋವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೇಂಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ದೇಶೀಯ ನಾಮಮಾಲಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ದೇಶಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡ ಕೋಶಾಕಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿರುವ ನಾಗವರ್ಮನು ತನ್ನ ಅಭಿದಾನ ವಸ್ತುಕೋಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ವಿಂಗಡಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಯಾಕರಣಿಯಾದ ಕೇಶಿರಾಜನು ಕ್ರಿಯೆಯಂ ನೃಡಿಯದು, ವಿಭಕ್ತಿಯನಿಲ್ಲದರ್ಥ ಮುಳ್ಳುದಂಥದು ಲಿಂಗಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥವಲ್ಲದ ಅರ್ಥಯುಕ್ತ ಘಟಕವನ್ನು ಲಿಂಗವೆಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಲಿಂಗಗಳು ಕೃತ್ವದ್ಧಿತ ಸಮಾನ ನಾಮಸ್ಥಿತಿಯಂ ನಾಲ್ಕು ವಿಧಿಗಳು ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾಮಪದಗಳು ರೂಢಾನ್ವರ್ಥಂಕಿತವೆಂದಾಮವೃಗಿಗೆ ಮೂದೇರ ಎಂಬ ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಗಮನಿಸುವಂಥದಾಗಿದೆ. ಕೇಶಿರಾಜನ ವಿಂಗಡಣೆಯ ರೀತ್ಯಾ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ನಾಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಸಹಜನಾಮ (*Simpe Noun*) ವಾಗಿರದೆ ಸಾಧಿತನಾಮ (*Derived Noun*) ವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೃತ್ವದ್ಧಿತ ಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕದ ನಾಮವಾಗಿ ಸ್ಥಳನಿರ್ದೇಶಕ ಮಾರ್ಧಿಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ದ್ರಾವಿಡ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮಪದಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಮಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳಿನ ತೋಲ್ಕಾಪಿಯಮದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕುರಿಂಜಿ (*Hilly Trad*), ಮುಲ್ಲೈ (*Silver Tract*), ಮರುದಮ್ (*Arable Tract*), ನೆಯ್ದಲ (*Littoral tract*), ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕುರುಚ್ಚಿ, ಪಾಡಿ, ಊರ, ವಾಕ್ಯಮ್ ಎಂಬ ವಾರ್ಗಿಕಗಳಿಂದ ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾವರ್ಗದ ನಾಮಪದಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿರುವರು. ದ್ರಾವಿಡ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಸಾಮಗ್ರಿ ವಿಪುಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಇದರ ನೆರವಿನಿಂದ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಳನಾಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನರಿಯಲವಕಾಶ ಉಂಟು. ಆರ್ಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ನಾಮಪ್ರಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕ ನಾಮವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ವಿನಾಕಾರಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ, ದೈವ ಇವುಗಳ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲವೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ರೂಪವಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಸ್ಥಳನಾಮ ಸಂಶೋಧಕನು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಮೂಲವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ನಿವಾಸಿಗಳ ಮೂಲವನ್ನೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಅರಿತು ನಿಸರ್ಗದೊಂದಿಗಿನ ಅವನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಲ ಮೂಲದ್ರಾವಿಡ ಪದಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಪದಗಳೂ ಗೋಚರಿಸಿ ವರ್ತಮಾನಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಅಚಿತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿರುವ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಆಧಾರತ್ಮಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮ ಪದಗಳ ಘಟಕಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ :

ಸ್ಥಳನಾಮಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. (*Compound words*) ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ನಾಮಗಳ ರಚನೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ ಪೂರ್ವಪದವನ್ನು *Prefix* ಎಂದೂ ಉತ್ತರ ಪದವನ್ನು *Suffix* ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವದ (*Prefix*) ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥವಿದ್ದು ಉತ್ತರಪದ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. (*Suffix*) ಆಯಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪೂರ್ವಪದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಖಚಿತ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ *Specific* ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರಪದವು ಅನೇಕ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು *Suffix* ಎಂಬ ಸ್ಥೂಲ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ *Generic* ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ *Specific* ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಎಂಬ ಪದವೂ *Generic* ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ವಾರ್ಗಿಕ ಎಂಬ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು ಇಚ್ಛಿದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಸ್ಥಳನಾಮ ಪದಗಳು ತಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕವಾದ ಹಳ್ಳಿ, ಪುರ, ಊರು ಮುಂತಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವರ್ತನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಒಂದು ಸ್ಥಳವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಈಪದಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಪದವು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಕಿತಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಸಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕಗಳು ಮುಕ್ತ ಶ್ರೇಣಿಗೆ *Open set Category* ಸೇರಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕಗಳಿರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸ್ಥಳನಾಮದ ಆಚಿತರಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಗಿಕ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಅತಿ ನಿಕಟವಾಗಿರುವ (*Immediate Constituent*) ಘಟಕವನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕ (*Primary Specific*) ಎಂದು ನಂತರದ ಘಟಕವನ್ನು ದ್ವಿತೀಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕ (*Secondary specific*) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಿಷ್ಟಗಳಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಇದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ ವಿಶೇಷಣದ ಮೂಲಕ ಮುಂದಿನ ಘಟಕವನ್ನು ಇತರ ಸಮಾನಘಟಕಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಸಾರ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳು ಬದ್ಧಶ್ರೇಣಿಗೆ (*Closedset -Category*) ಸೇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಸ್ಥಳ ನಾಮದ ತಿರುಳನ್ನು (*Core*) ಇವು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾರ್ಗಿಕಗಳು ಸಮಾನ ಇಲ್ಲವೆ ಅಲ್ಲಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗಬಹುದು. ದ್ರಾವಿಡ ಗುಂಪಿನ ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ತೆಲಗು ಮತ್ತು ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ೨೩೫ ವಾರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ೫೩ ಘಟಕಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೆ.ಎಂ. ಜಾರ್ಜ್ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ಥಳನಾಮ ಪದಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು :

ವ್ಯಾಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ಥಳನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದರೂ ಇತರೆ ನಾಮ ರೂಪಗಳಂತೆ ಭಾಷಾಚಿಂತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಅವುಗಳ ಅಂಖಿತ ರೂಪವನ್ನೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಅಂಕಿತನಾಮಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಬ್ದಿಕ ಸಂಜ್ಞೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ಬಿಡಿಘಟಕಗಳ ಸಮಾವೇಶ ಪದಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯೇ ಯವನ್ನು ಹೊಂದಲಾರವು.

ಊರು, ಹಳ್ಳಿ, ಪುರ ಮುಂತಾದವು ಗಣವಾಚಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ನಾಮಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುವಚನ ಪ್ರತ್ಯೇಯ ಹಾಗೂ ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಿ ವಿಶೇಷ ಹೊಂದಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಾಕ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಪಷ್ಟಿ, ಸಪ್ತಮೀ ಮುಂತಾದ ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಕೆಲವು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಲೋಪಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಉಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಅರ್ಥಪ್ರತೀತಿ ಮತ್ತು ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿ ಸುವ ರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಬಳಕೆಗಾಡಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಘಟಕ ಅನೇಕ ಪ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ, ಆ ಪದಕ ಬನವಾದ. ಅರ್ಥವಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.' ಹೀಗಾಗಿ ಆಯಾ ಘಟಕಗಳ ಅರ್ಥವ ಆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಮಿತಗೊಂಡಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ:

ಸ್ಥಳನಾಮ ಘಟಕಗಳ ಆವರ್ತನ ಕ್ರಮ :

ಸ್ಥಳನಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕ ಯಾವುದು ಮತ್ತು ವಾರ್ಗಿಕ ಘಟಕ ಯಾವುದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವುಗಳ ಆವರ್ತನಯಪವ ತಾಣವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಆವರ್ತನಾ ಪ್ರಮಾಣ ಈ ನಾಮಾನುವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ-ವಾರ್ಗಿಕ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಆವರ್ತನಾ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಈ ಆವರ್ತನಾ ಪ್ರಮಾಣವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ವಾರ್ಗಿಕ ಬರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಬರುವಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಗಿಕವೆನಿಸಬಹುದಾದ ಘಟಕಗಳು ಆವರ್ತನಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕಗಳನ್ನು ವಾರ್ಗಿಕ ಎಂತಾಗಿರುತ್ತಾ ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಬಲದ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಇವುಗಳು ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಾರ್ಗಿಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಆವರ್ತನಾ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲಸ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಗಿಕ ಘಟಕವು ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಇದೇ ಪತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿನ ವಾರ್ಗಿಕವು ಅಂಕಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವಂತಿದರೆ ಅದನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟಕವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು :

೧. ಎನ್. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ-ಅಮರಕೋಶ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು ೧೯೭೦
೨. ರೆ.ಆರ್. ಕಿಟೆಲ್ (ಸಂ) ಕೇಶಿರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಂ
೩. ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ-ವಾರ್ಗ್ಯ ಭಾಷ್ಯೋ ಪ್ರಕಾಶನ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೮೧
೪. ಎಂ.ಬಿ. ಪಾಟೀಲ (ಸಂ.) ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಜೀಟೀಯರ

೫. ಎಂ.ಬಿ ಪಾಟೀಲ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು ಗುಲಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಗ್ಯಾಜೀಟೀಯರ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸರಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಧಿ ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯೯೭
೬. ಡಾ. ಮಹಾದೇವ, ಡಾ. ವಾಸುದೇ ಬಡಿಗೇರ, ಡಾ. ರಮೇಶ ನಾಯಕ-ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಾಲಯ ಕೋಶ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ-೨೦೧೬

